

HAYATIM

Cahide Sonku'nun anılarının yayın hakkı yalnız HURRIYET'e aittir.

Annem çaresiz kalınca oturup babama mektup yazmış. Bizimle ilgilenmesini rica etmiş. Ancak babamız benim için hiçbir anlam taşımamış. O nasılsa yolu bizim eve düşmüş bir yabancıydı.

Babam ablamı alıp götürmüştü. Evden bir kişi daha eksilmişti. Artık annemle birbiri-mize destek olup kimseye el açmadan yaşamaya çalıştık. Fakat annem kısa sürede solmuş sararmıştı.

Validen iş istiyorum...

- Bir sabah "mektebe gidiyorum" diye evden çıktım. Soluğu vilayette aldım. Kapıdaki polis beni içeri sokmak istemedi. Vali beyden iş isteyeceğimi söyleyince yumuşadı.
- Vall beye kim olduğumu, başımdan geçenleri anlattım. "Ne iş verirsiniz yaparım" dedim. Telefonla konuştuktan sonra bana döndü, "İşe ne zaman başlayabilirsin" diye sordu...

4

AKRABALAR, dostlar, bizi hiç yalnız bırakıyorlardı. Tabii herkes de anneme akıl vermek için birbiriyle yarışıyorlardı. Kimi zaman, "Gençsin, güzelsin, seni evlendirelim" diyorlardı. Kimi zaman da babamdan nafaka istesin diye ısrar edenler oluyordu. Fakat benim, soylu, tok gözlü, gururlu, fedakâr annem, bu nasihatlerin hiçbirini dinlemedi. Küçük yaşta geçirdiği evlilik, onun için acı bir tecrübe olmuştu. Çocuklarının başına üvey baba getirmek istemiyordu. Öz babalarından hayır görmeyen evlatlarını üvey babanın da ezmesinden, horlamasından korkuyordu. Para için bir erkeğin kulu kölesi olmayı kabul edemezdi. Benim annem, bunları yapamazdı...

Aslında dedemden bağlanacak maaş, onun için bir umut ışığıydı. Sabırla, tevekkülle bekliyordu... Ama daha ne kadar sürecekti bu bekleme?

Bir akşam, uzak akrabalarından Şakir amca, hani dedem öldüğü zaman yardımımıza koşan Şakir amca, acı bir haber getirdi. Asker kızlarına maaş bağlanmazmış. Kanunlar müsait değilmiş... Annem, bizim yanımda hiç renk vermedi. "Ne yapalım kısmet böyleymiş" dedi. Şakir amca gider gitmez, dolabını açtı. Kıyıda, köşede kalmış yangından kurtarılabildiği birkaç parça mücevherini çıkardı. Demek, bunları satıp bize ekmeğe parası yapacaktı.

Babam geliyor

ARADAN ne kadar zaman geçtiğini tam olarak hatırlayamıyorum. Bir sabah annem bize önemli ve o derece şaşırtıcı bir haber verdi. Babam bizi görmeye gelecekmış... Hatta belki gezmeye de götürecekmış... Babam... Onu görmeyeli yıllar olmuştu. Yüzünü bile doğru dürüst hatırlayamıyorum. Bizimle ilgilendiğini de bilmiyordum doğrusu... Neler oluyordu bu evde? Yoksa annemle babam barışacak mıydılar? Ama bu imkansızdı. Babamın Ankara'ya tayin olduğunu ve tekrar evlendiğini duymuştum.

Annemin bizden gene bir şeyler gizlediği belliydi. Babamla buluştuğumuz zaman nasıl olsa, her şeyi öğrenecektik. Şimdi sorularla annemin sabrını taşımaya lüzum yoktu.

Babamın gelme haberi, ablamı pek sevindirdi. Tabii o babamı daha iyi tanıyordu. Analı babalı evde yaşamının zevkini kısa bir zaman için de olsa tatmıştı. Ya ben? Ben böyle bir zevkin varlığından bile habersizdim.

Babamın bu beklenmedik ziyaretinin sebebini öğrenmem uzun sürmedi. Babamın uzak bir akrabası olan Şerif Ali Bey ile hanımı bana her şeyi anlattılar. Annem, vaktiyle babamdan boşanırken, nafaka davası açmamış. Babam güya bize ayda sekiz lira gönderecekmış. Tabii sekiz kuruş bile göndermemiş. Yakınları, komşuları, anneme baskı yapmışlar. Şu adamı mahkemeye ver... Çocuklarına baksın, demişler. Anneciğim gene direnmiş... Ama çaresiz kalınca oturup babama mektup yazmış. Bizimle ilgilenmesini rica etmiş. Babam da bu yüzden bizi görmeye gelecekmış. İçimden, gelsin bakalım, dedim. Peder beyi görelim...

Babam, ilk ziyaretinde bize bir sürü hediye getirdi. Zoraki de olsa bize mekteple ilgili sorular sordu. Benim riyaziyem zayıftı. Orta mektebe giden bir talebinin bilmesi gereken en basit hesapların bile altından kalkamıyordum.

Ablam, hemen böbürlenmeye başladı. Mektepteki başarılarını sıraladı durdu... Bilhassa riyaziye dersinde başarılı olduğunu, kelimelerin üstüne basa basa anlatırken, yan gözle de bana bakıyordu.

Babamın ziyaretleri ablamla aramızdaki uçurumu daha da derinleştirmişti. Babamın Necdet ablama yakınlık göstermesinden üzüntü duyduğumu söyleyemem. Onu kıskandığımı da iddia edemem. Babam, benim için nasılsa yolu bizim eve düşmüş bir yabancıydı.

Bir sabah annem bizi erkenden uyandırdı. "Çabuk kalkın" dedi, "Babanız sizi gezmeye götürecekmış. Birazdan gelir." Annemin dediği oldu... Biraz sonra, babam geldi. Üçümüz birlikte sokağa çıktık. Kapalıçarşı'ya gittik. Dükkân dükkân dolaştık... Ellerimizde paketlerle çarşıdan çıktık. Babam bizi boğaza götüreceğini söyleyince sevindim. İçimden ona karşı haksızlık ettiğimi de düşünmeye başlamıştım.

Karaköy'e geldik. Babam bilet gişelerinden birine yaklaştı. Oh, ne güzel... Biraz sonra vapura binip, boğaza gidecektik. Bir anda içim cız etti. Zavallı anacığım evden dışarı adımını atıyordu. Gece yaralarına kadar oturmaktan olacak, benzi de sapsarıydı biçarenin... Boğaz havası ona herhalde iyi gelirdi. Ben bunları düşünürken, babamın sesiyle irkil-dim. Gişe memuruna "Haydarpaşa'ya üç bilet verin" demişti.

Babamla gitmeyecektim

ABLAMIN yüzüne baktım. O da babamın Haydarpaşa'ya bilet istediğini duymuştu. Fakat hiç de telaşlı değildi. Dahası benim telaşlanmamı, kuşkulanmamı komik bulmuştu... Kahkahalarla gülüyordu. O anda kararımı verdim. Haydarpaşa'ya gitmeyecektim. Eve dönecektim.

Yanımda beş para yoktu. Ama o dakikada bunu düşünemedim. Ok gibi fırladım. Kalabalığın arasına karışıp koşmaya başladım. Eminönü'ne vardığım zaman nefes nefeseydim. Korku içinde arkama bakındım. Beni takip eden yoktu. O sırada bir Beşiktaş-Fatih tramvayının geldiğini görünce sevindim. Hemen tramvaya bindim... Fatih'e kadar bilet almadan gidebilecek miydim? Biletçiye "Benim biletimi önceki amca almıştı" deyiverdim. İlk defa yalan söylüyordum...

Tramvaydan nasıl indiğimi, eve kadar nasıl geldiğimi bilmiyorum. Babamın yanından kaçmıştım... Tramvayda biletçiyi aldatmıştım. Herhalde İstanbul polislerinin hepsi benim peşime düşmüştür, diye geçirdim içimden... Kapı açılıp da annemin güzel yüzünü görünce, her şeyi unuttum. Korkum falan da kalmadı. Anneme sınıksı sarıldım. Ana-kız, kapı ağzında ağlaşmaya başladık.

Meğer babamın akrabası Şerif Ali Beyin karısı bizim arkamızdan eve gelmiş. Babamın ablamla beni Ankara'ya kaçırmak istediğini haber vermiş. Ablam, planı önceden biliyor-muş.. Annem de "Ki ne gitsem, kızlarımı nasıl kurtarsam" diye çaresizlik içinde çırpınır durmuş.

Böylece, evden bir kişi daha eksil-mişti... Ablam... Onu uzun süre göremeyecektim. Ondan ayrı kalmak bana üzüntü değil sevinç vermişti. Artık annemle birbiri-mize destek olup, kimseye el açmadan yaşamaya çalıştık.

Annem sararıp solmuştu

MEKTEBİ bırakıp, işe girmek istedim. Annem izin vermedi... Evde konuya komşuya dikiş dikip, üç beş kuruş kazanıyordum. Benim tahsilimi yarıda kesmeye gönlü razı olmayacaktı. Fakat kısa sürede öyle zayıflamış, öyle solmuş sararmıştı ki... Anneciğim bu kadar çok yorulmasına seyirci kalamazdım. Mutlaka ben de para kazanmalıydım. Düşündüm taşındım. Bu şehrin bir valisi vardı. Halkın rahat huzur için-de yaşamadından sorumlu olan kişi... Ona gider, durumumuzu anlattırsam, bize yardım edebilirdi... Bir sabah mektebe gidiyorum diye evden çıktım. Soluğu vilayette aldım. Kapıda bir polisle karşılaştım. Beni içeri sokmak istemedi. Vali beyi görmem gerektiğini anlattım. Nedenini sordu... Vali beyden iş isteyeceğimi söyleyince polis de yumuşadı. "Siz

Alle bağları güçlü olan bir insandım. Ancak tüm sevgime, bağlılığuma rağmen birçok yakınımın çeşitli nedenlerle ayrı kaldım. Akrabalarımı arayıp soramadım. Sevgim hep içimde kaldı. Teyzemin kızı Şefika Sönmez de sevdiğim yakınlarımdan biriydi.

Türk sinemasının bir numaralı yıldızı olmam bende sanat sevgisini gittikçe artırıyordu. Sinema benim birparçamdı artık. Kani S. Kibçak'ın yönettiği "Yuvamı Yıkamazsın" filmi severek oynadığım başrollerden biriydi. O filmin birçok hatırası bende hiçbir zaman silinmedi...

hele şurada bekleyin" dedi. "Ben vali beyle görüşeyim."

İki dakika sonra polisle birlikte vali beyin huzurundaydık... Ona kim olduğum, başımdan geçenleri anlattım.

"Ne iş verirsiniz yaparım" dedim.

Vali bey, telefonu açtı, bir numara çevirdi. Alçak sesle bir şeyler söyledi. Sonra bana döndü. "İşe ne zaman başlayabilirsin?" diye sordu. "Hemen başlamak istiyorum" diye cevap verdim.

Vali bey, elime bir kart tutuşturdu. Basiret Hanına gitmemi söyledi...

Artık dünyalar benim olmuştu... İş bulmuştum... Para kazanacaktım. Anneme yiyecek alacaktım... Süt,

yumurta gibi... Hediyeler alacaktım.. Tütün alacaktım. Son günlerde fazla masraf olmasın diye tütün içmekten vazgeçtiğini biliyordum. Onu bu tek zevkinden mahrum bırakmamalıydım. O devirde sigara tiryakileri tütün alıp, ince kağıtlara sigara sararlardı. Yanılmıyorsam, bir kutu tütün 2.5 liraydı. Haftalığımın bir kutu tütün almaya bol bol yeteceğini tahmin ediyordum. Kısacası, kendimi harunlar kadar zengin hissediyordum.

Yarın: Tiyatroya ilk adım...

